

31. јануар - Национални дан без дуванског дима

У Србији се 31. јануара 2016. године обележава Национални дан без дуванског дима под слоганом **Свака цигарета смета.**

Активности које се реализују у оквиру обележавања Националног дана без дуванског дима 2016. године имају за циљ да још једном скрену пажњу доносиоцима одлука, стручној јавности и становништву на значај потуне забране пушења у затвореном простору, без изузетака.

Свака особа би требало да оствари своје право да удише ваздух без дуванског дима, а законска регулатива у томе има значајну улогу. Закони којима се штите грађани од изложености дуванском диму и који штите здравље непушача су популарни, немају негативан утицај на пословање и охрабрују пушаче да престану да пуше. За заштиту становништва од дуванског дима неопходна је обавезујућа регулатива, а не она која је заснована на добровољности. Окружење без дуванског дима има позитиван утицај на смањење разбољевања и смртности због пушења, започињања пушења и олакшава пушачима да престану да пуше.

У Србији је 2010. године усвојен Закон о заштити становништва од изложености дуванском диму (Закон). Овим законом се забрањује пушење на радним и јавним местима и у јавном превозу док је у угоститељским објектима пушење и даље дозвољено,

Садашњи закон дао је позитивне ефекте који се огледају у смањењу изложености дуванском диму на радном и јавном месту, али и у промени пушачких навика међу пушачима. Услед ограничења пушења на појединим местима у складу са законом у 2014. години 14% пушача је смањило број попушених цигарета у току дана, док је 13% пушача престало да пуши.

Упркос смањењу, изложеност дуванском диму је и даље велика у Србији. Резултати Истраживања здравља становништва 2013. године показују да је више од половине становништва (54,4%) старијег од 15 година изложено дуванском диму у затвореном простору и да је скоро исто толико (47,1%) непушача забринuto због штетних последица дуванског дима по сопствено здравље.

Изложеност дуванском диму смањена је од 2010. године, када је ступио на снагу Закон о заштити становништва од изложености дуванском диму. Према резултатима Истраживања ефеката примене Закона које се редовно спроводи од 2010. године дошло је до пада изложености дуванском диму у школама и факултетима са 44% у 2010. години, непосредно пре ступања Закона на снагу, на 7% у 2014. години. С друге стране Истраживање о употреби дувана међу младима показује да је две трећине ученика (66,3%) старости 13 - 15 година видело некога да пуши у згради школе или у школском дворишту.

На радним местима изложеност дуванском диму је опала са 45% у 2010. години на 31 % у 2014. године, док је у ресторанима, кафићима и осталим угоститељским објектима изложеност дуванском диму незнатно смањена – са 72% у 2010. на 64% у 2014. години.

Високој изложености дуванском диму, а посебно на местима на којима није забрањено пушење, свакако доприноси и висока толерантност друштва према употреби дувана на шта између осталог указује и податак да је у 2013. години у својој кући дуванском диму било изложено скоро две трећине младих старости 13 -15 година, упркос томе што већина становништва зна да дувански дим изазива бројна обољења.

У циљу заштите становништва од штетних последица изазваних дуванским димом, јасно произилази да је потребно унапредити постојећу законску регулативу.

Разлози за потпуну забрану пушења без изузетака у свим јавним и радним просторима, укључујући и угоститељске објекте су бројни:

- Дувански дим садржи више од 7500 хемикалија и хемиских једињења од којих је више од 70 канцерогено
- Не постоји безбедан ниво излагања дуванском диму.
- Ефикасна заштита од изложености дуванском диму захтева потпуну елиминацију дуванског дима, јер само окружење 100% без дуванског дима може да заштити људе од штетног дејства састојака дуванског дима.
- Одвојени простор за пушаче и непушаче као ни посебне просторије за пушење, чак и када имају своју вентилацију, нису ефикасно решење и не пружају заштиту.
- Изложеност дуванском диму у радном и јавном простору и код непушача може да изазове малигне болести, болести срца и болести плућа
- Изложеност дуванском диму представља професионални ризик за угоститељске раднике коме су они изложени у радном времену, те је и њима потребно обезбедити здраву и безбедну радну средину.
- Искуства свих земаља која су увеле потпуну забрану пушења показала су позитивне ефекте ове мере по здравље становништва, јер се смањује број срчаних инфаркта и можданих удара, а временом и других болести, пре свега малигних и респираторних која су повезана са употребом дувана и удисањем дуванског дима.
- Ниједна научна студија није утврдила негативан економски утицај закона који забрањују пушење на јавним и радним местима. Истраживања су показала да овакви закони имају неутралан или позитиван утицај на пословање угоститељских објеката и свуда су добро прихваћени након што се усвоје и примене.
- Потпуна забрана пушења у затвореним просторима има и превентивно деловање јер утиче на децу и младе да не започну с пушењем, а на одрасло становништво које пуши да остави пушење и посвети се здравом начину живота.